

Förvaring av allmänna handlingar enligt isländsk lag

Vestnordiske Arkivdage 2017

Reykjavík, 29.-31. augusti

Kristín Benediktsdóttir, docent

Introduktion

- Stora mängder av allmänna handlingar framställs i myndigheters verksamhet
  - Brev, email, bilder, rapporter, etc.
- Hur skall alla dessa handlingar hanteras?
  - Gallra eller förvara?
- Vem bestämmer?
  - Kan myndigheterna själva bestämma vad som skall göras?
- Vem skall ha tillsynen med vad som får/får inte göras?
- Myndigheterna känner inte till reglerna

Lagadeild Kristín Benediktsdóttir

Förvaring av allmänna handlingar (1)

1. Bevis för att lagar tillämpas
2. Säkra kontinuitet och överensstämmelse hos myndigheterna
3. Överlämning av allmänna handlingar
4. Förvaring av det nationella kulturarvet

Förvaring av allmänna handlingar (2)

- Myndigheters okunnighet
  - Om lagbestämmelser om förvaring av allmänna handlingar
  - Om lagbestämmelser om gallring
  - Om föreskrifter om arkivvård

Juridiska frågeställningar

- Vilka allmänna handlingar skall myndigheter förvara?
- Vilka handlingar skall överlämnas till arkivmyndigheten för förvaring?
- Vem skall ha tillsyn och ansvar med förvaring av myndigheternas handlingar och överlämning till arkivmyndigheten?

Hvilka regler gäller?

- Allmänna regler í lag nr. 77/2014 om offentliga arkiv
  - Beskriver struktur för organisering av arkivering, förvaltning och vård av offentliga handlingar (arkivvård)
- Grundläggande principer för förvaring av offentliga handlingar

Lag nr. 77/2014

- Lagens syfte
  - bl.a. att säkra upprättande, förvaring och säker behandling av allmänna handlingar
- Fastställer förpliktelse för alla myndigheter som har överlämningsförpliktelse
  - Förvara allmänna handlingar som framställs hos dem eller som de har mottaget
  - Överlämning av allmänna handlingar efter bestämd tid till arkivmyndighet till permanent förvaring
- Rätt till insyn i handlingar som förvaras hos arkivmyndigheterna
- Brott mot lagen kan medföra straff eller ersättning

Lagadeild Kristín Benediktsdóttir

Lagens tillämpningsområde

- Arkivmyndigheter
  - Þjóðskjalasafn Íslands (Riksarkivet) och kommunala arkivmyndigheter
- Þjóðskjalasafn
  - Lyder under utbildnings- och kulturminister
    - Ministern har tillsyn och verkställande makt
- Myndigheter som bör överlämna allmänna handlingar

Þjóðskjalasafn Íslands

- Alla myndigheter som tillhör förvaltningen bör överlämna allmänna handlingar till ÞÍ för förvaring
- Verkställer arkivering med ministerns fullmakt
  - Publicerar föreskrifter och ger vägledning
    - arkiv- och informationshantering, information om överlämnande av arkiv och gallring
  - Har tillsyn med kommunalarkiv

Överlämningsplikt

- Myndigheter som bör överlämna allmänna handlingar
  - Presidenten, domstolar, regeringen, alla förvaltningsmyndigheter, Isländska kyrkan, kommuner, kommunala myndigheter och juridiska personer som ägs av det offentliga minst 51% och exekutorer
  - Inte Alþingi och myndigheter under Alþingi
- Allmänna handlingar som bör överlämnas
  - Pappersdokument överlämnas efter 30 år
  - Elektroniska dokument inte senare en efter 5 år

Begreppet *allmän handling*

- Begreppet *allmän handling* har en omfattande mening enligt lag nr. 77/2014
- Alla dokument som innehåller information
  - Skriftliga och elektroniska dokument (mejl, SMS, etc.)
  - Databaser och kataloger
- Spelar inte roll varifrån de kommer
- Myndigheter som bör överlämna allmänna handlingar och arkivmyndigheter (privata arkiv)

Begreppet *handling*

- Måste ha förbindelse med myndigheternas verksamhet
  - Anställdas privathandlingar (t.ex. mail) omfattas inte av lagen
  - Samma gäller för handlingar som skickas av misstag
  - Samma gäller för masspost
- Måste vara slutgiltig version
  - Utkast omfattas inte av begreppet

Vilka handlingar måste arkiveras?

- Þjóðskjalasafn bestämmer vilka allmänna handlingar ska förvaras
  - Utger föreskrift som bekräftas av ministern
  - Ger vägledning
  - Har tillsyn med myndigheternas tillämpning av lagarna och föreskrifter
- Myndigheterna måste följa dessa föreskrifter

Vad betyder detta? (1)

- Om ÞÍ inte har bestämt vilka allmänna handlingar som omfattas av lagen skall förvaras bör dessa förvaras (men inte när annat föreskrivs i andra lagbestämmelser)

Vad betyder detta (2)

- Myndigheterna är förbjudna att gallra allmänna handlingar i sina arkiv och gäller deras verksamhet utan tillåtelse från ÞÍ (Riksarkivet)
- Detta innebär inte att myndigheterna bör förvara alla allmänna handlingar.
- Gallring måste däremot vara i överensstämmelse med Riksarkivets beslut.

